

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 367/08-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. novembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. I. R., Z., zastúpeného advokátom JUDr. J. H., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11 CoP 63/07 z 30. októbra 2007, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. I. R. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. januára 2008 doručená sťažnosť Ing. I. R., Z. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom

JUDr. J. H., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 CoP 63/07 z 30. októbra 2007.

Podaním doručeným ústavnému súdu 8. februára 2008 sťažovateľ doplnil sťažnosť o ďalšie listinné dôkazy.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol nasledovné skutočnosti:

«Manželka P. R. a matka našej dcéry maloletej P. narodenej dňa... ma dňa 6. 12. 2002 po návrate z pôrodnice vyhodila zo spoločnej domácnosti. Od apríla 2003 mi matka maloletej P. bráni v styku s mojou dcérou, ktorú som už nevidel takmer päť rokov. S matkou sa neviem dohodnúť v otázke úpravy styku s mojou dcérou, hoci som sa v minulosti s ňou snažil skontaktovať osobne, telefonicky alebo písomne. Na Okresnom súde Bratislava V prebieha pod sp. zn. 68 Croz 54/03 konanie o rozvod môjho manželstva s P. R., ktoré konanie bolo začaté na návrh mojej manželky, a toho času je prerušené.

Podaním zo dňa 26. 3. 2004 doručeným dňa 7. 4. 2004 Okresnému súdu Bratislava III podala moja manželka návrh na úpravu práv a povinností rodičov k mal. P.

Dňa 22. 4. 2004 som na Okresný súd Bratislava V podal návrh na nariadenie predbežného opatrenia o úprave môjho styku s mal. dcérou P. Uznesením Okresného súdu Bratislava V zo dňa 7. 5. 2004, sp. zn. 17 P 103/04 bol môj návrh zamietnutý z dôvodu, že je potrebné vykonať v danej veci rozsiahlejšie dokazovanie, ktoré je nevyhnutné pre určenie frekvencie a podmienok realizácie styku, čo však prekračuje rámec rozhodovania o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia.

Podaním zo dňa 19. 5. 2004 doručeným dňa 20. 5. 2004 Okresnému súdu Bratislava V som podal návrh na úpravu môjho styku s mal. dcérou P.

Uznesením Okresného súdu Bratislava V zo dňa 28. 7. 2004, č. k. 17 P 103/04-28 bolo rozhodnuté o prenesení miestnej príslušnosti na konanie vo veci úpravy môjho styku s mal. dcérou P. na Okresný súd Bratislava III a následne bol predmetný spis dňa 13. 9. 2004 zaslaný Okresnému súdu Bratislava III. V priebehu konania na Okresnom súde

Bratislava III matka spolu s mal. dcérou P. zmenila bydlisko a Okresný súd Bratislava III spis postúpil v zmysle rozvrhu práce. Následne Okresný súd Bratislava III spojil oba návrhy (návrh matky na úpravu práv a povinností k mal. P. a môj návrh na úpravu môjho styku s mal. dcérou P.) na spoločné konanie, ktoré bolo následne vedené pod sp. zn. 37 P 350/05.

Návrhom zo dňa 12. 12. 2006 doručeným toho istého dňa Okresnému súdu Bratislava III som sa domáhal vydania predbežného opatrenia, ktorým by bol upravený môj styk s mal. dcérou P. K výzve Okresného súdu Bratislava III zo dňa 5. 1. 2007 som predmetný návrh doplnil podaním zo dňa 8. 1. 2007.

Uznesením Okresného súdu Bratislava III zo dňa 26. 1. 2007, č. k. 37 P 282/06-29 bolo nariadené predbežné opatrenie, podľa ktorého mám na čas do právoplatného rozhodnutia o úprave styku právo stretávať sa s mal. P. v čase každý tretí víkend v kalendárnom roku vždy v sobotu počnúc 9,00 hod. do 12,00 hod., vždy za prítomnosti kolízneho opatrovníka Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Pezinku, odbor sociálnych vecí, a to vždy tak, že v uvedené dni a hodiny si maloletú prevezmem pred bytom matky a v uvedené dni a hodiny vrátim maloletú späť matke pred jej bytom a vo zvyšku bol môj návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietnutý (ďalej aj ako „uznesenie okresného súdu“). Uznesenie okresného súdu nadobudlo vykonateľnosť dňa 8. 2. 2007.

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava III zo dňa 12. 4. 2007, č. k. 37 P 350/05-339 bolo rozhodnuté o zverení mal. P. na čas do rozvodu manželstva do výchovy matke, o mojej povinnosti prispievať na výživu mal. P. a zročnom výživnom.

V súvislosti s mojím návrhom na úpravu môjho styku s mal. dcérou P. bolo uznesením Okresného súdu Bratislava III zo dňa 12. 4. 2007, č. k. 37 P 350/05-343 okrem iného nariadené znalecké dokazovanie na posúdenie otázok uvedených v predmetnom uznesení, pričom vypracovaním znaleckého posudku bol poverený súdny znalec PhDr. K. Č., PhD. Predmetné uznesenie mi bolo prostredníctvom právneho zástupcu doručené dňa 11. 5. 2007.

Uznesením Okresného súdu Bratislava III zo dňa 18. 4. 2007, č. k. 37 P 350/05-366 bol výrok uznesenia Okresného súdu Bratislava III zo dňa 12. 4. 2007, č. k. 37 P 350/05-343 zmenený v časti osoby znalca a vypracovaním znaleckého posudku bol poverený súdny znalec PhDr. Š. M. Predmetné uznesenie mi bolo prostredníctvom právneho zástupcu doručené dňa 25. 10. 2007.

Nakoľko môj styk sa v súlade s uznesením okresného súdu opakovane vôbec nerealizoval, hoci som sa s kolíznym opatrovníkom dostavoval pred byt matky, a to z dôvodov na strane mojej manželky, dňa 9. 8. 2007 som na Okresný súd Bratislava III podal návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. 10. 2007, č. k. 11 CoP 63/07-48 bolo uznesenie okresného súdu zmenené tak, že môj návrh na predbežné opatrenie sa zamietá (ďalej aj ako „uznesenie krajského súdu“). Uznesenie krajského súdu mi bolo prostredníctvom právneho zástupcu doručené dňa 29. 11. 2007.

Vzhľadom na uznesenie krajského súdu som svoj návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia dňa 18. 12. 2007 vzal späť.»

Sťažovateľ namieta, že označeným uznesením krajského súdu došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a čl. 8 dohovoru.

- K porušeniu zásad spravodlivého procesu došlo podľa sťažovateľa najmä tým, že
- krajský súd porušil princíp prezumpcie nevinoty, keď v dôvodoch napadnutého uznesenia označil sťažovateľa „ako dopúšťajúceho sa závažného konania proti matke maloletej“ (napriek tomu, že v trestnom konaní bol spod žaloby oslobodený zatiaľ neprávoplatným rozsudkom okresného súdu sp. zn. 3 T 137/06 z 28. januára 2008) a z takéhoto správania sťažovateľa vyvodzoval aj záver o jeho vzťahu k maloletej,
 - uznesenie krajského súdu je arbitrárne a nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

V rozhodnutí krajského súdu brániaceho predbežnej úprave styku rodiča s maloletým dieťaťom vidí sťažovateľ aj porušenie svojho práva na súkromie, práva na starostlivosť o dieťa a jeho výchovu.

V súvislosti s uvedeným sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 30. 10. 2007, č. k. 11 CoP 63/07-48 porušil práva sťažovateľa zaručené čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1, čl. 41 ods. 4, čl. 46 ods. 1,

čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1, čl. 6 ods. 2 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. *Uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. 10. 2007, č. k. 11 CoP 63/07-48 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na nové prejednanie a rozhodnutie.*

3. *Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 50.000,- Sk (slovom päťdesiatisíc slovenských korún), ktorú mu je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

4. *Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť trovy konania k rukám advokáta JUDr. J. H., so sídlom B. do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.*“

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd

na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (napr. I. ÚS 124/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05, II. ÚS 132/06).

Sťažovateľ namieta, že k porušeniu jeho základných práv zaručených v označených článkoch ústavy a ľudských práv vyplývajúcich z uvedených ustanovení dohovoru došlo v konaní o nariadenie predbežného opatrenia o úprave styku s maloletou dcérou P.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti a k nej pripojenej listinnej dokumentácie, ako aj z vyžiadaného súdneho spisu Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) zistil, že napriek tomu, že prvostupňový súd mal vo veci starostlivosti o maloletú P. preukázané, že je potreba dočasnej úpravy styku podľa návrhu otca v súlade so záujmami maloletej, krajský súd jeho uznesenie sp. zn. 37 P 282/06 z 26. januára 2007 na základe odvolania kolízneho opatrovníka a matky maloletej zmenil a návrh sťažovateľa na predbežné opatrenie uznesením sp. zn. 11 CoP 63/07 z 30. októbra 2007 zamietol.

1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru

Sťažovateľ namietal v prvom rade porušenie zásady prezumpcie nevinu garantovanej čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru.

Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy sa každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

Sťažovateľom označené výroky krajského súdu „... *pokiaľ ide o žiadosť matky, aby sa styk upravoval za jej prítomnosti uvedené riešenie odvolací súd vzhľadom na záujem maloletej nepovažuje za najvhodnejší vzhľadom na začaté trestné stíhanie otca, kde sa dopúšťal závažného konania voči matke, i z pohľadu na túto skutočnosť je potrebné zvážiť, či je takéto správanie otca voči matke maloletej vhodné aj vo vzťahu k maloletej...*“, ktorými malo dôjsť v jeho prípade k porušeniu zásady prezumpcie nevinu, sú súčasťou odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu z 30. októbra 2007.

Podľa sťažovateľa z obsahu uvedenej formulácie, ako aj z jej kontextu vyplýva, že krajský súd si osvojil záver, že sťažovateľ sa konania uvedeného v obžalobe prokurátora podanej okresnému súdu 31. októbra 2006 dopustil. Sťažovateľ pritom uviedol, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 3 T 137/06 z 28. januára 2008 bol spod žaloby oslobodený.

Prezumpcia nevinu je jedným zo základov spravodlivého trestného konania. K jej porušeniu dôjde, ak výroky príslušnej úradnej osoby („public official“), ktoré sa týkajú osoby obvinenej z trestného činu, odrážajú alebo vyjadrujú názor, že je vinná, a to ešte pred tým, ako bola jej vina preukázaná v súlade so zákonom. Dokonca aj pri absencii formálneho konštatovania postačuje tiež argumentácia nasvedčujúca tomu, že úradná osoba považuje obvineného za vinného (napr. *Daktaras v. Litva*, § 41 a obdobne *Allenet de Ribemont v. Francúzsko*, § 35).

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo svojej judikatúre poukazuje na základný rozdiel vo výrokoch úradných osôb, ktoré majú vzťah k prezumpcii nevinu (napr. *Adam Wloch v. Poľsko* z 26. januára 1999). Podľa judikatúry ESLP treba robiť rozdiel

medzi výrokmi, ktoré odrážajú alebo vyjadrujú názor, že dotknutá osoba je vinná, a výrokmi, ktoré iba vyjadrujú stav podozrenia („a state of suspicion“). Prvé porušujú prezumpciu nevinoty, zatiaľ čo druhé boli považované za prijateľné alebo vyhovujúce („unobjectionable“) v rôznych situáciách posudzovaných ESLP (napr. Lutz v. Nemecko, rozsudok z 25. augusta 1987, séria A, č. 123, § 62, Englert v. Nemecko, rozsudok z 25. augusta 1987, séria A, č. 123, § 39, Nölkenbockhoff v. Nemecko, § 39 a Leutscher v. Holandsko, rozsudok z 26. marca 1996, č. 52/1994/499/581, § 31).

Skutočnosť, či namietané výroky úradnej osoby porušujú prezumpciu nevinoty, má byť posudzovaná v kontexte osobitných okolností, za akých boli tieto výroky urobené (Daktaras v. Litva, § 43, Adolf v. Rakúsko, rozsudok ESLP z 26. marca 1982, séria A, č. 49, § 36-41).

Ústavný súd v okolnostiach prípadu posudzoval sťažovateľom napádané výroky krajského súdu v kontexte celého konania vo veci starostlivosti o maloletú, upraveného príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“), ktorého predmetom nebolo rozhodovanie o otázke viny sťažovateľa za trestný čin, ale o otázke opodstatnenosti nariadenia predbežného opatrenia o úprave styku rodiča s maloletou.

Z obsahu napadnutej časti odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu vyvodiť záver, že by dôvody vedúce odvolací súd k zamietnutiu návrhu sťažovateľa na predbežné opatrenie odrážali alebo vyjadrovali jeho názor, že sťažovateľ je vinný, aj keď pripúšťa, že niektoré v ňom použité formulácie nie sú najvhodnejšie. Možno iba konštatovať, že krajský súd zo získanej informácie o stave trestného konania sp. zn. 3 T 137/06 vedeného okresným súdom (na základe podanej obžaloby z 31. októbra 2006 proti sťažovateľovi) považoval sťažovateľa v okolnostiach posudzovanej veci za dôvodne podozrivého zo spáchania opísaného závažného konania voči matke maloletej.

Keďže konanie o nariadenie predbežného opatrenia o úprave styku s maloletou nerieši otázku obvineného a viny za trestný čin, ale týka sa rozhodovania o občianskom práve, nie sú naň aplikovateľné práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru a čl. 50 ods. 2 ústavy, ale práva týkajúce sa spravodlivého súdneho konania (podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy).

Sťažnosť v časti namietajúcej porušenie práv podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru a čl. 50 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu preto ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala... v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry opakovane vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. K porušeniu tohto základného práva by mohlo dôjsť iba v tom prípade, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na

nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 216/06).

Ústavný súd poukazuje na to, že uvedený článok ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na spravodlivé prerokovanie jeho veci nezávislým a nestranným súdom malo podľa neho dôjsť v súvislosti s jeho návrhom, ktorým sa domáhal na okresnom súde (podaným 12. decembra 2006 a doplneným 8. januára 2007) vydania predbežného opatrenia o úprave styku s maloletou dcérou P. na čas do právoplatného rozhodnutia vo veci samej (o úprave styku s maloletou) vedenej okresným súdom pod sp. zn. 37 P 350/05. Okresný súd rozhodujúc o návrhu sťažovateľa uznesením sp. zn. 37 P 282/06 z 26. januára 2007 nariadil predbežné opatrenie, podľa ktorého sa má sťažovateľ v období do právoplatného rozhodnutia o úprave styku právo stretávať s maloletou P. v čase každý tretí víkend v kalendárnom roku vždy v sobotu od 9.00 h do 12.00 h, a to vždy za prítomnosti kolízneho opatrovníka Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Pezinku, odboru sociálnych vecí (ďalej len „kolízny opatrovník“), a pritom vždy tak, že v uvedené dni a hodiny si maloletú prevezme pred bytom matky a v uvedené dni a hodiny vráti maloletú späť matke pred jej bytom.

Argumenty matky maloletej P. a kolízneho opatrovníka uvedené v ich odvolaní proti uzneseniu okresného súdu z 26. januára 2007 o nariadení predbežného opatrenia o dočasnej úprave styku maloletej s jej otcom krajský súd posúdil ako dôvodné. Výrok svojho uznesenia sp. zn. 11 CoP 63/07 z 30. októbra 2007 o zmene uznesenia súdu prvého

stupňa a zamietnutí návrhu sťažovateľa na nariadenie predbežného opatrenia krajský súd založil najmä na týchto skutočnostiach a dôvodoch:

„Odvolací súd urobil dotaz na Okresný súd Bratislava III o stave trestného konania proti otcovi, pričom bolo zistené, že bola podaná obžaloba 31. 10. 2006 na otca maloletej pre týranie blízkej osoby, spôsobujúcej jej fyzické a psychické utrpenie, najmä bitím, údermi, ponižovaním, neustálym sledovaním, vyhrážaním, vyvolávaním strachu a stresu a iným správaním, ktoré ohrozovalo jej psychické a fyzické zdravie. Tieto útoky mali smerovať voči matke maloletej. Ďalej bolo zistené z uznesenia Okresného súdu Bratislava V č. k. 68 Croz 54/03-520 zo dňa 22. 8. 2007, že bolo prerušené konanie o rozvod manželstva účastníkov z dôvodu, že na Okresnom súde Bratislava III prebieha aj konanie o úprave práv a povinností k maloletej na čas do rozvodu a súd rozhoduje aj o návrhu na úpravu styku otca s maloletou pod č. k 37 P 350/05, kde súd uznesením zo dňa 12. 4. 2007 nariadil znalecké dokazovanie z odboru zdravotníctvo odvetvie klinickej psychológie detí, kde je úlohou znalca zodpovedať aj na otázky či osobnostné predpoklady a povahové vlastnosti otca sú vhodné, alebo nie pre zdravý vývoj dieťaťa, aký môže mať styk otca s maloletou vplyv na jej duševné zdravie a vývoj a aká úprava styku otca s dcérou by bola z hľadiska psychologického najvhodnejšia.

Odvolací súd rozdielne s názorom súdu prvého stupňa má za to, že za daného stavu nie je možné upravovať styk otca s maloletou. Pokiaľ v konaní bolo nariadené znalecké dokazovanie podľa dátumu jeho nariadenia je zrejmé, že znalec už posudok vypracoval a bude možné podľa toho posudku zodpovedne riešiť otázku styku otca s maloletým dieťaťom. Z obsahu spisu vyplýva, že maloletá otca nepozná a aj keď má právo na stretávanie sa s otcom je na zváženie, či by stretnutie s cudzou osobou za prítomnosti cudzej osoby pôsobilo na maloleté dieťa vhodne. Pokiaľ ide o žiadosť matky, aby sa styk upravoval za jej prítomnosti uvedené riešenie odvolací súd vzhľadom na záujem maloletej nepovažuje za najvhodnejší vzhľadom na začaté trestné stíhanie otca, kde sa dopúšťal závažného konania voči matke, i z pohľadu na túto skutočnosť je potrebné zvážiť, či je takéto správanie otca voči matke maloletej vhodné aj vo vzťahu k maloletej. Z uvedených dôvodov je odvolací súd toho názoru, že nebola preukázaná danosť práva a naliehavosť dočasnej úpravy vzhľadom na doposiaľ vykonané dokazovanie v ostatných konaniach, ktoré vo

veciach bežia, a preto zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol (§ 220 O. s. p.).“

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k danému rozhodnutiu, ani skúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na poskytnutie ochrany len v tých prípadoch, ak porušenie procesných práv účastníkov konania, ktoré sú chránené zákonmi, by znamenalo súčasne aj porušenie základných práv alebo slobôd deklarovaných ústavou alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná (I. ÚS 13/00, IV. ÚS 287/04).

Ústavný súd sa pri výkone svojej funkcie podľa ústavy zameriava na kontrolu zlučiteľnosti interpretácie a aplikácie vnútroštátnych právnych predpisov všeobecnými súdmi s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a slobodách.

Ústavný súd preto zvlášť skúmal, či v danom prípade neboli ustanovenia zákonov (najmä relevantné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a zákona o rodine) aplikované spôsobom, ktorý by znamenal porušenie označených ústavných práv sťažovateľa, a zistil, že to tak nie je.

Vychádzajúc z obsahu na vec sa vzťahujúce súdneho spisu ústavný súd konštatuje, že o napadnutom uznesení krajského súdu a jeho odôvodnení nemôže prijať záver, že by dôvody tohto rozhodnutia neboli z ústavného hľadiska udržateľné, prípadne boli svojvoľné tak, aby to odôvodňovalo ich spojitosť s možným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces.

Podľa názoru ústavného súdu argumentácia krajského súdu, že za daného stavu (skutočnosť, že dieťa bolo na čas do rozvodu manželstva rodičov zverené do výchovy matky,

d'alej tiež skutočnosť, že súdom prvého stupňa bola nariadená povinná prítomnosť kolízneho opatrovníka v čase styku otca s maloletou bez prítomnosti matky, ako aj skutočnosť, že bolo nariadené znalecké dokazovanie o vplyve styku otca s maloletou na jej duševné zdravie a výchovu) nemožno upravovať styk otca s maloletou, zodpovedá príslušným ustanoveniam Občianskeho súdneho poriadku a zákona o rodine, ktoré majú na pamäti predovšetkým záujem maloletého dieťaťa. Závery krajského súdu preto nemožno považovať ani za zjavne neodôvodnené, ani za arbitrárne. Je právom všeobecného súdu vykladať zákony a ďalšie právne predpisy, pričom právny názor krajského súdu a jeho závery treba v posudzovanej veci považovať za legitímne.

Ústavný súd pripomína, že spravodlivosť konania treba posudzovať z hľadiska konania ako celku. Aj keď predpoklad krajského súdu vyjadrený v odôvodnení napadnutého uznesenia, že vzhľadom na dátum nariadenia znaleckého dokazovania „je zrejmé, že znalec už posudok vypracoval“, sa ukázal ako nesprávny, pretože podľa zistenia ústavného súdu tento posudok bol doručený Okresnému súdu Pezinok (ktorému bola z dôvodu prechodu výkonu súdnictva vec postúpená v januári 2008 a je vedená už pod sp. zn. 12 P 218/2008) až 27. augusta 2008, nič to nemení na jeho závere, že až podľa tohto posudku bude možné kvalifikovane riešiť otázku styku otca s maloletým dieťaťom.

V súvislosti s uvedeným ústavný súd zistil, že z obsahu predmetného posudku vypracovaného znalcom PhDr. Š. M. vyplynul záver, že z psychologického hľadiska je vhodné, aby sa styk otca s maloletou v nevyhnutnej adaptačnej fáze uskutočňoval podľa návrhu matky a za jej prítomnosti. Až po úspešnej adaptačnej fáze, ktorej trvanie nemožno t. č. presnejšie odhadnúť, by sa stretávanie otca s dcérou mohlo uskutočňovať aj mimo bydliska maloletej a bez prítomnosti matky. Okresný súd Pezinok následne nariadil termín pojednávania vo veci úpravy styku otca s maloletou na 25. november 2008.

Aplikujúc východiská svojej konštantnej judikatúry na napadnuté rozhodnutie krajského súdu ústavný súd konštatoval, že je primerane odôvodnené, pričom právne závery, o ktoré krajský súd svoje rozhodnutie oprel, možno z ústavného hľadiska akceptovať, a preto ústavný súd sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základných práv

sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným uznesením krajského súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Nad rámec tohto rozhodnutia ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru neznačí právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom (III. ÚS 3/97, II. ÚS 141/04). Navyše, pri rozhodovaní o predbežnom opatrení ide o poskytnutie dočasnej ochrany, pretože až právoplatné rozhodnutie vo veci samej je konečným rozhodnutím.

3. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy a práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru

Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 41 ods. 1 ústavy manželstvo, rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona. Zaručuje sa osobitná ochrana detí a mladistvých.

Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím na základe zákona.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny,

predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

Podľa tvrdenia sťažovateľa „s prihliadnutím na konkrétne okolnosti danej veci, predovšetkým na skutočnosť, že od apríla 2003 som svoju dcérku ani len nevidel, mám za to, že uznesením krajského súdu boli porušené aj moje práva vyplývajúce z čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1 a čl. 41 ods. 4 Ústavy SR a čl. 8 Dohovoru“.

Ústavný súd pri posudzovaní tejto časti sťažnosti sťažovateľa považoval za kľúčové východiská pre rozhodnutie nasledovné skutočnosti.

Rodičovské práva a povinnosti patria, tak ako to uvádza aj sťažovateľ, obidvom rodičom. Ak rodičia žijú v manželstve, predpokladá sa, že ich vychovávajú v zásade na základe vzájomnej dohody a v záujme maloletého dieťaťa. Zákon o rodine úpravu výkonu rodičovských práv a povinností v určitých špecifických situáciách rieši osobitne, čo nielen umožňuje čl. 51 ods. 1 ústavy, ale to aj predpokladá. Pritom zákon o rodine preferuje predovšetkým dohodu rodičov pri výkone rodičovských práv a povinností (§ 35, § 36, § 25 ods. 1, § 24 ods. 2 zákona o rodine). Až keď nedôjde k dohode rodičov o výkone rodičovských práv, rozhodne o ich výkone súd, vždy však s prihliadnutím na záujem maloletého dieťaťa.

Právna úprava styku rodičov s ich maloletými deťmi nevedie podľa už vysloveného právneho názoru ústavného súdu (PL. ÚS 26/05) k obmedzeniu práv rodičov, ale práve naopak, práve prostredníctvom tejto úpravy sa prispieva k ich garancii, a preto nemôže byť v nesúlade s čl. 41 ods. 4 ústavy ani s čl. 8 ods. 2 dohovoru.

Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že k porušeniu základného práva sťažovateľa na ochranu jeho rodičovských práv podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a práv podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru by mohlo dôjsť len v príčinnej súvislosti s porušením jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nemohlo byť

porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v nadväznosti na to nemohlo dôjsť ani k porušeniu označeného základného práva podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a čl. 8 ods. 2 dohovoru.

Sťažovateľ navyše namieta, že dlhoročným odlúčením od jeho maloletej dcéry proti svojej vôli spôsobom, ktorý nie je podľa jeho názoru v súlade so zákonom, došlo aj k porušeniu jeho základného práva na rešpektovanie súkromia a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 41 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru.

Keďže namietaným porušením základného práva podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a práva na rešpektovanie rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 41 ods. 1 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru sťažovateľ sledoval ten istý účel, ústavný súd nepovažoval za potrebné osobitne sa zaoberať touto časťou sťažnosti, pretože závery prijaté k časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru, sa v celom rozsahu vzťahujú aj na záver vo vzťahu k ďalším označeným právam, ktoré už preto netreba podrobnejšie zdôvodňovať.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, že sťažnosť v časti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 41 ods. 1 a čl. 41 ods. 4 ústavy, ako aj práva podľa čl. 8 dohovoru označeným uznesením krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. novembra 2008